

ПЛАНУВАННЯ ТА ПІДГОТОВКА ЕКСПЕРИМЕНТУ; РОЗРОБЛЕННЯ КРИТЕРІЇВ ТА НОРМ ОЦІНЮВАННЯ ПЕРСЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

EXPERIMENT PLANNING AND PREPARATION; DEVELOPMENT OF CRITERIA AND STANDARDS FOR THE ASSESSMENT OF PERSIAN SPEAKING SKILLS IN DIALOGUE IN STUDENTS MAJORING IN INTERPRETING FOR THE SPHERE OF SAFEGUARDING NATIONAL SECURITY

Стаття присвячена визначенню важливої передумови ефективності авторської методики – раціональне планування змісту компетентності в діалогічному мовленні, який охоплює екстралінгвальний, лінгво-соціокультурний, мовно-мовленнєвий та стратегічний компоненти. Зміст навчання, на наше глибоке переконання, є відправною точкою в організації будь-якої технології навчання, адже саме він завдає основні вектори формування певної компетентності, її складові, які окреслюють обсяг знань, навичок, умінь, особистісних якостей, а також здатності та готовності суб'єкта навчання до певної діяльності. Сформовано зміст перськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки у єдності чотирьох зазначених вище компонентів, що забезпечує комплексне формування екстралінгвальних знань про особливості сфер забезпечення державної безпеки Ірану та України, знань особливостей невербальної поведінки іранців порівняно з українцями, умінь діалогічного мовлення та перекладу діалогів, а стратегій та тактик ведення діалогів у найбільш частих ситуаціях діалогічного мовлення. Визначено результати констатувального та змістовно-тематичних зрізів, означені компоненти є взаємопов'язані і впливають на формування компетентності в цілому: вступати в діалог, підтримувати розмову, аргументувати та доводити свою позицію курсант (а відтак і майбутній фахівець) може тоді, коли він володіє предметними знаннями зі сфери забезпечення державної безпеки, стратегіями та тактиками спілкування під час обміну інформації, домовленості, дискусії, коли йому вистачає мовних засобів; а адекватна невербальна поведінка сприяє уникненню ненавмисних суперечностей, непорозуміння, конфліктів між представниками різних культур; зближенню іранців та українців у співпраці у галузі забезпечення державної безпеки.

Ключові слова: методика навчання перської мови, перськомовна компетентність в діалогічному мовленні, перекладач у сфері забезпечення державної безпеки, перська мова.

The article is devoted to the definition of an important prerequisite for the effectiveness of the author's methodology – rational planning of the content of competence in dialogic speech, which includes extralingual, linguo-socio-cultural, linguistic-speech and strategic components. The content of training, in our deep conviction, is the starting point in the organization of any training technology, because it is it that causes the main vectors of the formation of a certain competence, its components, which outline the scope of knowledge, skills, abilities, personal qualities, as well as the ability and readiness of sub object of learning to a certain activity. The content of the Persian language competence in the dialogic speech of future interpreters in the sphere of safeguarding state security has been formed in the unity of the four components mentioned above, which ensures the comprehensive formation of extralingual knowledge about the peculiarities of the spheres of safeguarding state security of Iran and Ukraine, knowledge of the peculiarities of the non-verbal behaviour of Iranians compared to Ukrainians, the ability of dialogic speech and translation of dialogues, and strategies and tactics of conducting dialogues in the most frequent situations of dialogic speech. The results of the ascertaining and content-thematic sections are defined, the specified components are interconnected and affect the formation of competence as a whole: a cadet (and therefore a future specialist) can enter into a dialogue, maintain a conversation, argue and prove his position when he possesses the subject knowledge in the field of ensuring state security, communication strategies and tactics during information exchange, agreements, discussions, when he has enough language means; and adequate non-verbal behaviour helps to avoid unintentional contradictions, misunderstandings, conflicts between representatives of different cultures; the rapprochement of Iranians and Ukrainians in cooperation in the field of safeguarding state security.

Key words: Persian language teaching methodology, Persian speaking skills in dialogue, interpreter in the sphere of safeguarding state security, Persian language.

УДК 37.211.24

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/50.1.36>

Осядла Т.В.,

ст. викладач кафедри східних мов
Центру мовної підготовки
Навчально-наукового гуманітарного
інституту Національної академії
Служби безпеки України

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Експеримент покликаний довести або спростувати ефективність авторської методики формування перськомовної компетентності в діалогічному мовленні у майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки. Проведення експерименту є надзвичайно важливим компонентом методики формування перськомовної

компетентності в говорінні у майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки, адже ефективність методики прямо пропорційна якості проведенню експерименту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичний експеримент у навчанні іноземної мови – це науково організований досвід викладання в певній кількості груп учнів, проведений із

метою перевірки висунутих науково-методичних положень, принципів, гіпотез [1, с. 80].

Експериментальну частину нашого дослідження вважаємо доцільним організувати з дотриманням вимог до експерименту, окреслених С. Барковою: 1) має бути визначена чітка *мета*, на основі якої окреслені конкретні *завдання* дослідження; 2) методика проведення експерименту загалом та його конкретні методи повинні повністю відповідати характеру дослідження; 3) до початку експерименту необхідно визначити його *вуд* відповідно до цілей, завдань та інноваційного характеру дослідження; 4) експеримент має ґрунтуватися на глибокому і всебічному вивченні з науковою літературою, з наявним досвідом роботи; 5) тривалість експерименту повинна збігатися із загальним навантаженням курсантів; 6) експерименту має передувати науково-обґрунтована робоча *гіпотеза*; 7) визначеність конкретних *етапів* експерименту та *цілей до кожного етапу*; 8) матеріали експерименту повинні відповідати певним вимогам, а їх кількість – характеру та кількості етапів експерименту; 9) на кожному етапі експерименту слід перевіряти дуже обмежене коло питань (конкретний прийом, метод тощо), інакше отримані дані можуть бути малодостовірними або зовсім недостовірними; 10) добір учасників експерименту – рівноцінне співвідношення в експериментальних групах; 11) рівність всіх умов роботи в експериментальних (та контрольних) групах, крім умови, вплив якої перевіряється експериментально (*наявність неварійованих і варійованої умови експерименту*); 12) математичний апарат, необхідний та достатній для об'єктивної обробки результатів; 13) об'єктивність та неупередженість висновків експерименту; 14) будь-який експеримент має починатися з глобального передекспериментального зрізу та завершуватися кінцевим зрізом відповідного характеру [1, с. 82–83].

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Як показує аналіз наукових джерел, окрім перерахованих чинників, методичний експеримент повинен мати *об'єкт і предмет дослідження; обмеженість в часі; можливість ізольованого врахування методичного впливу фактору, що досліджується; розроблені критерії та норми оцінювання* [2; 3; 10; 13; 14].

Мета статті – спланувати та підготувати експеримент, розробити критерії та норми оцінювання перськомовної компетентності в діалогічному мовленні у майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Мета експерименту полягає в перевірці ефективності методики формування перськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки.

Завдання експерименту:

1) провести констатувальний (передекспериментальний) зріз для виявлення рівня сформованості у курсантів 3 курсу (майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки) перськомовної компетентності в діалогічному мовленні;

2) підготувати навчальні матеріали (розробити комунікативні ситуації, які використовуються під час переговорного процесу у сфері забезпечення державної безпеки за участю перекладачів), дібрати мовний матеріал; розробити вправи та завдання відповідно до етапів навчання діалогічного мовлення з використанням методів вправлення, рольової гри, case-study;

3) розробити критерії та норми оцінювання перськомовної компетентності в діалогічному мовленні;

4) спланувати хід та визначити тип експерименту; здійснити вибірку учасників експерименту;

5) провести експериментальне навчання у відповідних вибірках з використанням авторської методики.

6) провести підсумковий (післяекспериментальний) зріз для виявлення рівня сформованості перськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки, які навчалися за авторською методикою; проаналізувати одержані результати, здійснити їх математичні обчислення;

7) окреслити методичні передумови ефективності методики формування перськомовної компетентності в діалогічному мовленні.

Об'єктом дослідження в ході експерименту став процес формування перськомовної компетентності в діалогічному мовленні.

Предметом дослідження в ході експерименту стали сформовані вміння та стратегії діалогічного мовлення, невербальні засоби комунікації, які використовуються в ситуаціях професійної діяльності перекладача й формують його здатність та готовність до міжкультурного спілкування.

Тривалість експерименту була визначена відповідно до розробленої моделі авторської методики. Експеримент тривав з вересня 2019 року по травень 2022 року.

План та структура експерименту. Лінгводидактичний експеримент охоплює такі етапи [4, с. 28]:

1) діагностичний етап – виявлення проблеми та обґрунтування її актуальності: на цьому етапі було проаналізовано описи освітніх програм, навчальні програми, наукові джерела, присвячені навчанню іноземних мов майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки, виявлено низку суперечностей між соціальним запитом на фахівців у сфері забезпечення державної безпеки та відсутністю науково обґрунтованих методик формування у них перськомовної комунікативної

компетентності; між важливою роллю компетентності в перськомовному діалогічному мовленні майбутніх фахівців у сфері забезпечення державної безпеки та слабким теоретичним обґрунтуванням та практичним втіленням у процесі навчання перської мови зазначених фахівців;

2) прогностичний етап: на цьому етапі розроблено програму експерименту, визначено мету та завдання експерименту, побудовано модель процесу навчання, сформульовано гіпотезу, вид експерименту, тривалість експериментального навчання, прогнозовані результати, розроблено критерії оцінки рівня сформованості компетентності в діалогічному мовленні;

3) організаційний етап – створення необхідних умов для проведення експерименту (добір учасників експерименту, дібрано навчальні матеріали, змодельовано мовленнєві ситуації);

4) практичний етап – безпосереднє проведення експерименту.

5) узагальнювальний етап – інтерпретація результатів (обробка даних, співвіднесення результатів експерименту з поставленими цілями, аналіз усіх результатів, спростування / підтвердження висунутих гіпотез, ефективності авторської методики.

Гіпотеза експерименту: ефективність формування перськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки буде високою за умов: організації навчального процесу на засадах компетентнісного, лінгвосоціокультурного, ситуативно-комунікативного, інтегрованого предметно-мовного підходів, із інтегрованим застосуванням методів вправління, рольової гри та case-study, розроблених комунікативних ситуацій, розробленої системи вправ і завдань, організованих у модель авторської методики; використання варіанту А авторської моделі.

Відповідно до моделі авторської методики, **варійованою величиною** визначено *попередню кооперацію курсантів у підготовці до діалогічного мовлення*.

Варіант А ґрунтується на наявності попередньої підготовчої кооперації: курсанти завчасно об'єднувалися у міні-групи (по 3–5 осіб), потім усією міні-групою опрацьовують кейси, розподіляють між собою ролі (хто на якому етапі виконуватиме роль перекладача, а хто учасників переговорів), здійснюють попереднє обговорення, визначають стратегії і тактики, які використовуватимуться під час діалогу.

Варіант Б ґрунтується на відсутності попередньої кооперації: кожен курсант окремо опрацьовує матеріали кейсу, потім в аудиторії розпочинається обговорення певного питання. Учасники обговорення добираються рандомно, а їхні ролі визначаються спонтанно; така ситуація не дає можливості спланувати хід діалогу, стратегії і тактики мовлення.

Варійована величина спрямована на дослідження фактору впливу попередньої кооперації на формування умінь діалогічного мовлення.

Неварійовані умови: учасники експерименту; кількість навчальних годин та частка діалогічного мовлення на заняттях; тематика та ситуації діалогічного мовлення, критерії оцінювання, експериментатор, система вправ та завдань.

За класифікацією П. Б. Гурвича [2, с. 26–36], описуваний експеримент був *основним* (передбачав проведення експериментального навчання на основі сформульованої нами гіпотези), *вертикальний* (вертикальний характер експерименту дозволив порівняти результати проведених зрізів на різних етапах експерименту, завдяки чому було встановлено ефективність авторської методики в цілому та дієвість фактору впливу попередньої кооперації на формування умінь діалогічного мовлення. Вертикальний характер експерименту зумовлений загальною кількістю учасників експерименту – 20 осіб, та кількістю курсантів в академічних групах – від 4 до 9. Така кількість учасників експерименту не дозволить перевірити дієвість варійованої величини в умовах двох експериментальних груп. Експеримент мав природний характер, оскільки навчання відбувалося в звичайних умовах закладу вищої освіти, а також був відкритим: викладач міг оновлювати та варіювати мовний матеріал для діалогічного мовлення.

Добір учасників експерименту. Вибірка учасників експерименту була суцільною через невелику кількість курсантів.

Критерії та норми оцінювання перськомовної компетентності в діалогічному мовленні у майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки. У навчально-методичній літературі виділяють такі критерії оцінювання діалогічного мовлення: 1) точність виконання комунікативного завдання; 2) інтерактивність; 3) мовна нормативність; 4) зверненість; 5) термінологічна коректність [9, с. 149–153]; відповідність комунікативній ситуації; коректність висловлювання, темп мовлення, обсяг висловлювання, різноманітність ужитих видів діалогічних єдностей оцінювалась, використання специфічних мовних засобів, наявність потрібних реплік, коректне розуміння / використання невербальних засобів спілкування [6, с. 14]; повнота знань, правильність мовлення, прагматична відповідність, креативність [11, с. 137]; відповідність комунікативній ситуації, мовна коректність, темп мовлення, використання специфічних лінгвістичних засобів та різних видів діалогічних єдностей [8]; досягнення комунікативної мети, відповідність характеристик створеного діалогу його функціональному типу, доречність використання мовленнєвих формул і кліше, інтерактивність, здатність керувати мовленнєвою ситуацією, відносна правильність

мовлення, темп мовлення [12]; використання відповідного лексичного і граматичного матеріалу; кількість реплік, їх доцільність, питома вага ініціативних; досягнення комунікативної мети, відповідність характеристик створеного діалогу його функціональному типу; здатність керувати мовленнєвою ситуацією; доречність використання мовленнєвих формул і кліше, оперування країнознавчим матеріалом [5]. Спираючись на зміст та компонентний склад перськомовної компетентності в діалогічному мовленні у майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки – екстралінгвальний компонент, лінгво-соціокультурний компонент, мовно-мовленнєвий компонент, стратегічний компонент – а також взявши до уваги існуючі критерії оцінки іншомовного діалогічного мовлення, виділяємо відповідні критерії оцінювання перськомовного діалогічного мовлення майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки:

– предметна обізнаність (передбачає перевірку рівня володіння екстралінгвальними знаннями, які стосуються сфери забезпечення державної безпеки та співпраці у цій галузі України та Ірану);

– мовна правильність (передбачає перевірку лексичних та граматичних знань і навичок, лінгво-соціокультурних знань і навичок, імплементованих у лексичні засоби);

– адекватність невербальної поведінки (цей критерій спрямований на оцінку адекватності та допустимості використання невербальних засобів комунікації та дотримання ділового етикету);

– прагматична відповідність мовлення (цей критерій орієнтований на перевірку володіння спектром мовленнєвих стратегій і тактик мовлення, мовних засобів їх реалізації та адекватності їх використання);

– інтерактивність мовлення (означений критерій спрямований на перевірку здатності курсантів до інтеракції);

– адекватність перекладу діалогічного мовлення (критерій спрямований на здатність курсанта виступати в ролі перекладача діалогічного мовлення – адекватно і грамотно передавати його зміст, дотримуватись належної невербальної поведінки, відтворювати прагматику мовлення).

У таблиці 1 подаємо норми оцінювання перськомовного діалогічного мовлення майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки.

Висновки. Отже, за всіма критеріями курсанти можуть набрати максимально – 45 балів. Відповідно до шкали ECTS 41–45 балів відповідають оцінці «відмінно» (високий рівень); 34–40 балів – «добре» (достатній рівень), 27–33 бали – «задовільно» (середній рівень), 26 і менше балів – «незадовільно» (низький рівень).

Таблиця 1

Норми оцінювання перськомовного діалогічного мовлення майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки

Критерій	Норми оцінки
1	2
Предметна обізнаність	Об'єктом контролю за цим критерієм є екстралінгвальні знання, які складають зміст діалогічного мовлення: 5 балів – курсант добре володіє інформацією, яка стосується сфери безпеки України, а також співробітництва у цій сфері України та Ірану; наводить аргументи, факти на підтвердження своїх думок, які відбивають дійсність в означеній сфері, підтверджені документально; може продукувати репліки, які містять цілі інформаційні блоки; добре володіє країнознавчими знаннями; 4 бали – курсант добре володіє фактами, процесами, поняттями сфери забезпечення державної безпеки та співробітництва України та Ірану в галузі безпеки; проте іноді бракує достовірних, фактичних знань для того, щоб відстояти свою думку, може продукувати репліки, які містять цілі інформаційні блоки, проте зрідка забуває / плутає / неправильно інтерпретує окремі факти; володіє країнознавчими знаннями, проте іноді робить незначні помилки в номінації культурних понять та реалій; 3 бали – курсант у цілому розуміє, про що йдеться в діалозі й може підтримувати діалог на інформаційному рівні, проте його репліки не розлогі, складаються з кількох речень, не передають інформаційних деталей, а лише загальний зміст чи загальну реакцію на повідомлення співрозмовника; окремі факти, вжиті в діалозі, є перекручені і не відповідають дійсності; у цілому володіє інформацією країнознавчого характеру, проте неповно, часто неправильно називає культурні явища або не володіє інформацією про них; 2 бали – курсант володіє дуже поверхнево фаховою та країнознавчою інформацією, яка обговорюється, не володіє конкретними фактами, часто використовує недостовірну інформацію, не може аргументувати свою думку через брак знань; проте на половину і більше реплік може відповісти загальними тезами; 0–1 бал – спорадичне використання окремих фактів, відсутність системних знань.

1	2
Мовна правильність	<p>Об'єктами контролю за критерієм мовної правильності є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знання та навички вживання й розуміння термінологічної / фахової лексики; – знання та навички вживання й розуміння лінгвосоціокультурної лексики; – знання лексичних відповідників фахової лексики української та перської мов; – граматична правильність; – відповідність мовних засобів ситуації спілкування (відповідність віку, службового й соціального статусу, рис характеру, психофізіологічних тощо). <p>10 балів – мовлення правильне, насичене лексичними та граматичними засобами, які передають точність, експресивність думки; допускається по 1–2 помилки за кожним об'єктом контролю (але не більше 5 у сумі), за умови, що курсант може їх самостійно виправити; або не більше 1 помилки, не поміченої курсантом або виправленої викладачем; обсяг реплік співрозмовників приблизно однаковий;</p> <p>9 балів – те саме, тільки допускається до 1–2 самостійно виправлених помилок за кожним об'єктом контролю (але не більше 7 у сумі), та/або за кожним об'єктом контролю не більше 2 помилок, не виправлених курсантом або виправлених викладачем (але не більше 4 у сумі); обсяг реплік співрозмовників приблизно однаковий;</p> <p>8 балів – те саме, тільки допускається до 2–3 самостійно виправлених помилок за кожним об'єктом контролю (але не більше 10 у сумі), та/або за кожним об'єктом контролю не більше 2 помилок, не виправлених курсантом або виправлених викладачем (але не більше 8 у сумі); обсяг реплік співрозмовників приблизно однаковий;</p> <p>7 балів – курсант використовує достатньо термінологічної, лінгвосоціокультурної лексики, знаходить відповідники фахової лексики в українській та перській мовах; мовні засоби у цілому відповідають ситуації спілкування; проте допускає до 2–3 самостійно виправлених помилок за кожним об'єктом контролю (але не більше 15 у сумі), та/або за кожним об'єктом контролю не більше 3 помилок, не виправлених курсантом або виправлених викладачем (але не більше 10 у сумі); обсяг реплік трохи поступається обсягу співрозмовника;</p> <p>6 балів – те саме, проте допускає до 4 самостійно виправлених помилок за кожним об'єктом контролю (але не більше 15 у сумі), або за кожним об'єктом контролю не більше 3 помилок, не виправлених курсантом та/або виправлених викладачем (але не більше 15 у сумі); обсяг реплік складає близько 60–70 відсотків від обсягу співрозмовника;</p> <p>5 балів – курсант у цілому використовує лексико-граматичні засоби, які роблять це мовлення зрозумілим для носіїв мови, курсант може висловити свою думку й адекватно зреагувати на думку співрозмовника; проте допускає до 4 самостійно виправлених помилок за кожним об'єктом контролю (але не більше 20 у сумі), та/або за кожним об'єктом контролю не більше 4 помилок, не виправлених курсантом або виправлених викладачем (але не більше 20 у сумі); обсяг реплік складає близько 50–60 відсотків від обсягу співрозмовника;</p> <p>4 бали – мовлення курсанта є зрозумілим фрагментарно; до 5 самостійно виправлених помилок за кожним об'єктом контролю (але не більше 20 у сумі), та/або за кожним об'єктом контролю не більше 5 помилок, не виправлених курсантом або виправлених викладачем (але не більше 20 у сумі); обсяг реплік складає близько 40–50 відсотків від обсягу співрозмовника;</p> <p>3 бали – мовлення курсанта є зрозумілим фрагментарно; до 5 самостійно виправлених помилок за кожним об'єктом контролю (але не більше 25 у сумі), та/або за кожним об'єктом контролю не більше 5 помилок, не виправлених курсантом або виправлених викладачем (але не більше 25); обсяг реплік складає близько 30–40 відсотків від обсягу співрозмовника;</p> <p>2 бали – обсяг реплік складає близько 20–30 відсотків від обсягу співрозмовника; використання простих мовних засобів, які не відповідають рівню B1.</p> <p>1 бал – обсяг реплік складає близько 10 відсотків від обсягу співрозмовника; використання простих мовних засобів, які не відповідають рівню B1, курсант висловлюється окремими словами і словосполученнями.</p>
Адекватність невербальної поведінки	<p>Об'єктами контролю за цим критерієм є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знання невербальних засобів комунікації, властивих іранській культурі, навички використання цих засобів під час діалогу; – знання мовленнєвої поведінки носіїв мови (зокрема, норм етикету) в ситуаціях спілкування, уміння здійснювати мовленнєву поведінку відповідно до них; <p>5 балів – курсант адекватно використовує невербальні жести, поводить до норм ділового етикету, прийнятого в іранців;</p> <p>4 бали – адекватно використовує невербальні засоби, поводить відповідно до норм ділового етикету, прийнятого в іранців; проте іноді забуває робити необхідні жести, які б сприяли налагодженню стосунків з іранцями;</p> <p>3 бали – курсант зрідка використовує невербальні засоби спілкування, однак не застосовує жестів, які негативно інтерпретуються в іранській культурі, невербальна поведінка не суперечить діловому етикету;</p> <p>1–2 бали – курсант майже не користується невербальними засобами, проте не використовує неприйнятних для іранської культури та етикету дій і жестів;</p> <p>0 балів – курсант використав бодай 1 жест, неприйнятний або заборонений в іранській культурі</p>

1	2
<p>Прагматична відповідність мовлення</p>	<p>Об'єктами контролю є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стратегії діалогічного мовлення та тактики їх імплементації; – мовні засоби, які реалізують стратегії мовлення; <p>10 балів – курсант може користуватися широким діапазоном стратегій діалогічного мовлення (6–7 з заявлених), використовувати широкий арсенал тактик (17 і більше, зазначених у розділі 1.2), а також адекватно стратегіям і тактикам використовувати мовні засоби; курсант може реалізувати стратегію, не відходячи від неї та не застосовуючи без потреби інші стратегії, може бути 1–2 вербальні неточності щодо відповідності стратегії / тактиці;</p> <p>9 балів – курсант може користуватися широким діапазоном стратегій діалогічного мовлення (6–7 з заявлених), використовувати широкий арсенал тактик (15 і більше), а також адекватно стратегіям і тактикам використовувати мовні засоби; курсант може реалізувати стратегію, не відходячи від неї та не застосовуючи без потреби інші стратегії, може бути до 3 вербальних помилок (невідповідність мовних засобів стратегії та тактиці);</p> <p>8 балів – курсант використовує 2 і більше стратегій у кожному видові діалогу, використовує широкий діапазон тактик (12 і більше), а також адекватно стратегіям і тактикам використовувати мовні засоби; курсант може реалізувати стратегію, але може відхилитися від основної лінії, проте швидко виправляє себе, може бути до 5 вербальних помилок (невідповідність мовних засобів стратегії та тактиці);</p> <p>7 балів – курсант використовує 2 і більше стратегій у кожному видові діалогу, діапазон тактик складає 10 і більше, окремі мовні засоби не реалізують тактики в повному обсязі, однак на загальну модальність висловлення це не впливає; курсант може реалізувати стратегію, але може відхилитися від основної лінії, зі сторонньою допомогою виправляє помилки, може бути до 7 вербальних помилок (невідповідність мовних засобів стратегії та тактиці);</p> <p>6 балів – курсант використовує 1–2 стратегії у кожному видові діалогу, діапазон тактик: 1–2 тактики, що реалізують стратегію, окремі мовні засоби не реалізують тактики в повному обсязі, однак на загальну модальність висловлення це не впливає; курсант може реалізувати стратегію, але може відхилитися від основної лінії, зі сторонньою допомогою виправляє помилки, може бути до 9 вербальних помилок (невідповідність мовних засобів стратегії та тактиці);</p> <p>5 балів – курсант не може реалізувати жодної стратегії щодо одного з видів діалогу, справляється з іншими стратегіями, використовуючи тактики в діапазоні 5–6 від загальної кількості, описаних у підрозділі 1.2, використовує мовні засоби, які не властиві стратегії, що впливає на модальність висловлення, може допускати до 12 вербальних помилок (невідповідність мовних засобів стратегії та тактиці);</p> <p>4 бали – курсант може реалізувати стратегії щодо одного виду діалогу, діапазон тактик 4–5 від загальної кількості, описаних у підрозділі 1.2, може допускати до 12 вербальних помилок (невідповідність мовних засобів стратегії та тактиці);</p> <p>3 бали – курсант користується 3–4 тактиками, може частково або повно реалізувати 1–2 стратегії, може допускати до 12 вербальних помилок (невідповідність мовних засобів стратегії та тактиці), але в цілому мовлення можна зрозуміти;</p> <p>2 бали – курсант користується 2–3 тактиками, проте реалізувати стратегію не може, наявність вербальних помилок дає можливість зрозуміти лише думку в цілому;</p> <p>1 бал – курсант може користуватися 1–2 тактиками, мовлення просте й примітивне, на рівні незавершених фраз, інтенція мовлення слабо зрозуміла.</p>
<p>Інтерактивність мовлення</p>	<p>Об'єкти контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміння ініціювати, підтримувати мовленнєву інтеракцію іноземною мовою в межах суспільно-політичної, професійної та соціокультурної сфер спілкування, ситуації мовлення, завершувати діалог; – уміння продукувати діалоги різних функціональних типів: діалог-розпитування, діалог-домовлення, діалог-обговорення; – уміння брати участь в дискусіях, бесідах, обговореннях, дебатах, уміння аргументувати, відстоювати свою позицію, відповідати на запитання та коментарі. <p>5 балів – курсант вільно ініціює, підтримує, завершує діалог, продукує діалоги усіх функціональних типів, може брати участь у бесідах, телефонних розмовах, дискусіях, аргументувати свою думку, досягати комунікативних цілей;</p> <p>4 бали – курсант у цілому ініціює, підтримує, завершує діалог, проте віддає домінуючу роль у мовленні співрозмовнику, продукує діалоги усіх функціональних типів, може брати участь у бесідах, телефонних розмовах, дискусіях, проте іноді комунікативну мету досягає частково (наприклад, курсантові не вдається аргументувати і переконати співрозмовника, проте діалог він підтримує);</p> <p>3 бали – курсант у цілому ініціює, підтримує, завершує діалог, проте займає часто пасивну позицію, відповідаючи короткими реченнями або просто зголошуючись із співрозмовником, низька ініціативність і частотність ініціативних реплік;</p> <p>2 бали – курсант може підтримувати і завершувати діалог, відповідаючи короткими репліками, займає пасивну позицію в діалозі-обговоренні;</p> <p>1 бал – курсант може відповісти короткою фразою, якщо до нього безпосередньо звертаються.</p>

1	2
Адекватність перекладу діалогічного мовлення	<p>Об'єкти контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> – адекватність передачі предметної інформації; – мовна правильність; – адекватність передачі інтенції мовців, відтворення мовленнєвих стратегій та тактик; – адекватність невербальної поведінки; <p>10 балів: «перекладач» точно передає предметну інформацію, інтенції мовців, їхні стратегії та тактики, адекватно використовує невербальні засоби, поводить відповідно до норм ділового етикету;</p> <p>9 балів – «перекладач» точно передає предметну інформацію, інтенції мовців, їхні стратегії та тактики, адекватно використовує невербальні засоби, поводить відповідно до норм ділового етикету, робить незначні лексичні / граматичні помилки в перському варіанті перекладу;</p> <p>8 балів – «перекладач» робить незначні предметні помилки та лексико-граматичні, які в цілому не спотворюють зміст інформації; у цілому передає інтенції мовців, їхні стратегії та тактики, адекватно використовує невербальні засоби, поводить відповідно до норм ділового етикету;</p> <p>7 балів – «перекладач» робить незначні предметні помилки та лексико-граматичні, які іноді впливають на повноту передачі інформації; у цілому передає інтенції мовців, їхні стратегії та тактики, поводить відповідно до норм ділового етикету;</p> <p>6 балів – «перекладач» робить незначні предметні помилки та лексико-граматичні, які іноді впливають на повноту передачі інформації; не передає окремих інтенцій мовців, їхніх стратегій та тактик, поводить відповідно до норм ділового етикету;</p> <p>5 балів – «перекладач» робить предметні помилки та лексико-граматичні, які іноді впливають на повноту та точність передачі інформації; не передає окремих інтенцій мовців, їхніх стратегій та тактик, не порушує норм ділового етикету;</p> <p>4 бали – «перекладач» не може системно відтворити діалог, робить предметні помилки та лексико-граматичні помилки; може відтворити лише окремі стратегії та тактики, не порушує норм ділового етикету;</p> <p>1–3 бали – «перекладач» відтворює лише окремі блоки інформації, інтенції мовців, їхні стратегії та тактик, може порушувати норми ділового етикету.</p>

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Баркова Светлана Лукинична, Тукодова Мария Мардиросовна. О методике проведения эксперимента при обучении иностранным языкам. Известия вузов. Северо-Кавказский регион. Серия: Общественные науки. 2013. №1 (173). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-metodike-provedeniya-eksperimenta-pri-obuchenii-inostrannym-yazykam> (дата обращения: 16.12.2021).
2. Гурвич П. Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранных языков: (спецкурс). Владимир : Владимирский гос. пед. ин-тим. П. И. Лебедева-Подольского, 1980. 104 с.
3. Друженко Тетяна Петрівна. Методика диференційованого навчання англійського усного монологічного мовлення майбутніх юристів : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, М-во освіти і науки України. Київ, 2018. 268, [3] арк. На правах рукопису.
4. Загвязинский В. И., Поташник М. М. Как учителю подготовить и провести эксперимент. Методическое пособие. М. : Педагогическое общество России, 2004. – 144 с.
5. Кодлюк І. В. Формування англомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців з туризму в коледжах. Дис. канд. пед. наук зі спеціальності : 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Міністерство освіти і науки України. Тернопіль, 2018. – 274 с.
6. Конотоп О. С. Методика навчання майбутніх філологів англійського діалогічного спілкування з використанням відеофонограми : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання: германські мови» / О. С. Конотоп. – К., 2010. – 26 с.
7. Конотоп О. С. Методика навчання майбутніх філологів англійського діалогічного спілкування з використанням відеофонограми : дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 / Конотоп Олена Сергіївна. – Київ, 2010. – 265 с.
8. Коробейнікова Т. І. Формування англомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх учителів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання: германські мови» / Т. І. Коробейнікова. – К., 2013. – 23 с.
9. Крисак Л. В. Експериментальна перевірка ефективності методики навчання майбутніх лікарів загальної практики англомовного професійно орієнтованого діалогічного мовлення. Молодь і ринок : наук.-пед. журн. / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Дрогобич. – 2016 – № 4 (135) – С. 149–153.
10. Ляховицкий М. В. О сущности и специфике экспериментального исследования в методике обучения иностранному языку. Иностранные языки в школе. Москва, 2012. № 8. С. 3–10.
11. Ма Мінь. Методика навчання усного китайського діалогічного мовлення майбутніх філологів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дис. канд. пед. наук: 13.00.02 – теорія та методика навчання (східні мови). – Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2018. – 199 с.
12. Максименко Л. О. Навчання професійно спрямованого англомовного діалогу майбутніх менеджерів невиробничої сфери : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Людмила Олександрівна Максименко. – Київ, 2012. – 285 с.

13. Онуфрив Андріана Ростиславівна. Формування англомовної компетентності майбутніх маркетологів у професійно орієнтованому усному спілкуванні : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02, 01, 011 / М-во освіти і науки України, Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2017. 238, [3] арк.

14. Патієвич Ольга Василівна. Методика навчання стилістичної унормованості наукового писемного англійського мовлення майбутніх фізиків в умовах магістратури : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2015. 276, [11] арк. На правах рукопису.